

167. Խօֆիվ՝ էլաւ կաթ զթեց, խաց փրժեց ինի; դյըտէկել՝ մ էտու ծնու, ընկեառ օխրը պատու. արշ փաթ չըր պոծցեց՝ Սանասար դանեց. (ըսաց.)

— “Ել կայ պի, ելու կուշ չկերայ;”

168. Խօֆիվ (ըսաց.)

= “Չե՛, էլ չկայ, ըսաց, գեօրիս էլի դյընա՛, Աստուած՝ քիու աճողայ, ինչ մոքով իյսա՛ քիու Ծնդիրը ար կատարու՛ գ եասու;”

169. Սանասար (էլաւ կենաց) զթեց գյընաց, շատ ու քիչ Աստուած զյիսայ, դյընա՛ց (է) տաք քեաւաք ինչ քեառուուն-ձող-ծամ Գյընար կէօ ինի; Էլ

170. Քեաղայչ վըր տա ար մաներ, ըիսց ինչի աբւուըմ կէր պաց, երիշեց աէսաւ. օր (որ) անշ բախչէ մ'ա, ախշով Փէքյէ՛ կայ ինի, են էլ՝ զուր ծին քեաշեց գյընաց բախչէն-վէ մաւ ներս:

171. Չամեն (Ետա բախչէն էլ քեառուուն-ձող-ծամ Գյընարի խասրախչէն ա, էնու բախչաղական էլ) մարտակեր պառաւ մ'ա:

ւ ԵՐԱ Հ-ԱՌ ՎԵՐԱՊՈՐՈՒ Բար մը բաղացայ և յալորէ՛ Հ-ԱՌ կը փախա:

167. Հովին ելաւ կաթ կթեց, հաց բրժեց մէջ, զգալ մը տուաւ ձեռքը, ինկաւ ոշնարի շուրջ (գառնալու), գեռ եւս շըանց էկը պրծուցեր՝ Սանասար կանեց ըսաւ.

— “Ալ կայ բեր, կուշ չկերայ;”

168. Հովին ըսաւ.

= “Չե՛, ալ չկայ, հրմա ելիր գնա՞, Աստուած քու բանը յաջողէ. ինչ մոքով երթան քու ինդիքը պիտի կատարուի գանս;”

169. Սանասար ելաւ քշեց գնաց, շատ ու քիշ Աստուած գիտէ, գնաց այդ քաղաքն ինչ Քառուուն-ձող ծամ Գըհարը մէջն է:

170. Քաղաքը երբ կը մաներ, Նայից ինչ պէս դուռ մը կար բաց, Նայից տեսաւ որ գեղեցիկ պարտէ մ'է, աշխրդով պառւզ կայ մէջ, ան ալ իր ձին քաշեց գնաց պարտէ լիքը, մաւ ներս:

171. Չըմեն այդ պարտէ զն ալ Քառուուն-ձող-ծամ Գըհարի արքունական պարտէ զն է, անոր պարտիզանն ալ մարդակեր պառաւ մ'է:

յալորէ՛ Հ-ԱՌ կը փախա:

(Ըստուանից)

ՍԱՑԵՆԱԳՐԱԿԱՆ

ՀՅՈՒՇԻ ԳԵՐԱՆԵՑ ԵԳԻ ՄԵՐԱԿԱՆ
ՑԱՐԱՏՈՒՄ 8. Ն ԱԿԻՆԾԱՆ

(Հ-ԱՌ-Ա-Ն-Ի-Ի-Ն-Ի-Ն-Ի-Ն-Ի)

2.

ՏԱՂ ՎԱՐԹԻՆ ԵՒ ԲԼԲՈԽԼԻՆ
Ի ԶԵԿՈՒՐԵՍ ԵՊԻԿՈՊՈՍ Գ-ՆԱԽՆՑԻՑԻՑ

Քամզի պիշուկ տուէ:

Ահա պայծառացաւ լոյն արքականն,
Այսաւը երեալ ծագեաց յաշնարհս ամենայն,
Խաշունեցն մեզ բերեալ տեսիս գարնան,
Քաղցրիկ եղանակն ըլլերդս արշուութեան:

Քրդիկ երկիր բարյաս, ծաղկաւ զարդարի,
Ուսունք եւ ծուղք ծառացն ամեն փըթըթի:

Բնուիւ ունեաւու և թ. 884. թւ. 498-57-
(= Ա.), Հուկառաւու և Ցելսիոն հրաբուուուն հետ
(= Ա. անե Հուկառ, էջ 86-91);
Խորբած Ա. անէ մարտ Զարարաւ եղիսկոսս
զնունցու, Ա. մարտ Զարարաւ եղիսկոսս Ամենայն
զնունցու:

3. Ա. լուսէ այս ուուււ; — 4. Ա. լուս; — 5. Ա.
ել ծագեաց յաշիարհ; — 6. Ա. զըռուս; Ա. բաւ եր-
կիր բառաց; — 7. Ա. մարդք:

10 Ծաղկին աղդի աղդի; տան ծափըս ծափի.
Եւ զնուն անուշ բուրեն ի քիմ ամենի:

Գոյ ըրըպուլն ինանէ ի մէջ բախչենին,
Խընդիքը եւ որոնէր ըզեւը պրելին.
Ետես որ էր ի քոն ի մէջ կոկնին,
15 Միրով քաղցրը խաւուը զբան ողրմագին:

Գոյ վարդ եւ անթառամ ի դրախտն Աւենի
Մթձ թագաւոր եւ տէր ծաղկացն ամենի.
Ի քունէս ծաղկունին ամեն զարդարի,
Եւ պայծառ գեղեցիկ փայյեն ի յերկիրի:

20 Ես կու ոյրիմ ի քէն երբ յինիմ հեռի,
Եւ զարտ ի բուն ըշիմ ողորմ ու լալի,
Զար եւ փիզան կանչեմ թաշնցն ամենի,
Որ թէ շաբար տան ինձ, նայ սապր ու լեղի:

Զարթիր, ով սիրելի, ի յառաւաւախ
25 Որ ես գու սարսափելի ահեղ տեսողն.
Հարժէ քաղցրիկ հողմով ըզեներթը քշին,
Եւ զիս արժանացն տեսութեան նորին:

10. Ա. ծաղկեց; — 11. Ա. ամէնի; — 12. Ա.
գայր բրանչն ի թանէր ի մէջ բաղէին; — 13. Ա. զըռուս;
— 14. Ետես որ ի ներքյ են կոկնին; — 15. քաղցր-
խուբէ, զնունին:

17. Ա. ծաղկան ամէնի; — 18. Ա. գուներ; —
զարդարին; — 19. Ա. փայլին;
20. Ա. յերը; — 22. Ա. զան ու... ամէնի; —
23. Ա. նաւ;
25. Ա. ուր ես; — 26. Ա. զըթերթի; — 27.
Ա. անէ զիս Ա. պաժանացյ:

Ենեալ զոմքին տակ թռչնոց բրույթե,
Սիրով՝ արեկ մասունք մէջ կանաչ բաղզն.
80 Որ գան իրանց ծախունը մէջ վրան զարնեն,
Ուրախանան բնդ մեղ ի տեսքն վարդին:

Ըստի եւ բգդիւրն եմ ես անցագար,
Զիյու սէրո ծանուցանեմ նորոն հաւասար.
Որ գայ վարդըն սիրով առնէ ինձ զրար,
85 թէ չէ զընամ լինիմ ի յիրմէն բեշար:

Թռչունք հաւասար ինձ երանի տան,
Թէ վարդն է գեղեցիկ եւ յայտ պատուական.
Որ սիրով զարդարէ զադիզունքն ամենայն,
Զշաղն ի նմանէ առնուն եւ պայծառանան:

40 Պողոսիցան ծաղկունըն եւ սիրով եկին,
Տեսին դշահ բլթիւն ի մէջ տերեւին.
Աներըն խնարհեալ երկիր պատեցին,
Եւ զարդն ընդ բլթունըն ճայնի գովեցին:

Իսկ բլթուն ընդ զոմքին բացը նղանակէր,
45 Տեսեալ զարդն ուսուի ևս սիրու ծափէր.
Գունավանդ գեղեցիկ հստակ անուշ էր,
Որ զամենայն ծաղկունք ինքն զարդարէր:

Լեմ ես զքյո ճայնի յերեկոյին,
Զաւնեմ դուր եւ դադար ի մէջ գեղերին,
50 Ի քյո բարում սիրոյն ես կու թօռամմմ,
Զշաղն ես շառնում նա ես թօթափիմ:

Խողաղ ամին ի վերուստ քազըր ցօղէ քեզ,
Եւ միտ կանաչ զայէ անսարտ ըգքեզ.
Դու գեղեցիկ լուսով հենց աննըմն ես,
55 Որ յամեն առաւաւու քան զարեւ ծագես:

Ճաղիկ անթառամ ծնեալ ծովային,
Վառեալ ի գիշերի եւ բարձածին.
Դու մարուր պատիքրով ես նըման լուսնին
Որ լին բոլորեալ ի տանուն հենցին:

60 Կարմր է քո շըթ ունք եւ միշտ ի վաս.
Եւ ամենայն իզու մառել չըկարէ.
Կարմր մուշկ ու ամբոր մառչահոս է,
Եւ լիշուր ի բերան Մըրի շաքար է:

Հորով ես գու անձառ պատիքր է ի վառ,
65 Գունով ես զեղեցիկ եւ լուսանկար.
Սիրով համբուրեցից իմ սրուու յօժար,
Եւ ծըռարեմ զքեղ յիմ հոգին հստար:

Ճայնիւրու պաղամիմ առ սրբութիւնդ հեզ,
Սիրով քազըր խաւսիր, տուր պատափան մեղ,
70 Որ զիմ աղաշան գու անձառ շառնես,
Եւ դառնացեալ ուրով ի քեն չի մերժես:

28. Ա. անդ ուժուալ Քիվ - ոս 68 լունի, Եր-
և բութ իշու ըլուսւ (թօւ օք ի եւ 61-ի հե-
րու), թէրութու լուսունդ եւս Տեմնու օրինուն: —
Հ. իւն:

32. Ա. Զօսիւ: — 62. Ա. անուշահոսէ:
68-71. Ա. անդ.

“Զարդիւր պաղամիմ առ սրբութիւնդ
Հեղ սիրով ու քազըրախօսիր գու:

Պատկերվ ըղբուժն ի յաշաց հանի,
Եւ ծարտեալ անինս զարտասու արբի.
Ի քյո բազում սիրոյ զմօրմինս մաշցի,
76 Լոյն զկարաւտեալս ի քում սեղանի:

Վարդի խասի շնե սիրուիմ են մօիթարէ զայու
պատսախանի տպով այսպէս:

Արտար եւ իմաստուն քաջ արբայ լուսէ,
Դու ես ինձ սիրուի ի բոլոր որսէ,
80 Ի քյո անչափ սիրոյ իմ սիրս ի վաս է
Էն արարիչն Աստուած որ ծած կագէտն է:

Սպորոր եւ պատկերով գեղեցիկ թաշուն,
Դու ես լեզուով լատիֆ եւ մրտաւք արթուն,
Անրուն քաղցրարարտն ի մէջ հաւելուն,
85 Եւ հանուպազ նոց ես ուրախաթիւն:

Յառաջացոյն գու գաս եւ զիս հարցանես,
Շըջին ի մէջ բազջին եւ զիս սրսնես,
Անրով եւ քաղցրութ համբ զիս զարթուցանես,
Եւ ծագկանցն ամենայնի պարծանք ցացանես:

90 Արսորդ դու ի կառու իմ եւ բրուպու երգէ
Թուլ քյ շերին լեզուար իսկի շըթէ,
Դուրը եւ բարակ ճայնով գու ըրու գովէ,
Արսէս որ սրբութեանը քյ վայելէ:

Երորդ հան աստուածային ի քեզ ինձնէ,
95 Եւ աղեւըր գետաւրէն ի քենէ բըզէն,
Զգապրեալ ծարակ սիրոս արբուցաէ,
Եւ տերեւաւոս քողով ըփս զարդարէ:

Որով եւ փափաքիմ ըզքյո գալր առ իս,
Անչէմ թէ հենանա զինչ լինիմ յերին.
100 Նժէմ յանկարծ ի մէջ թըքին երեւին,
Կա բերկրեալ զուարձանց իմ սիրոս եւ հոգին:

Զըկոյ քեզ աւրինակ յամեն կենանի,
Տեղեւամբրու գեղեցիկ եւ զարմանաի,
Ենր որ ծով աւերըտ քյ կու թարթի,
105 Իսկ դուզայ ամենայն յաւգուածն եւ սարսի:

Տուր պատափան մէջ շառնես անտես,
Եւ դառնացեալ ուզու ի քեն չմթքեն:

71. Ա. սով: — 73. Ա. արտասուցի: — 74.
Ա. լաւի քյ: Ա. միրուա. Ա. սիրոյ: — 75. Ա. լայո:
76. Ա. խոեցաւ ընդ բլթունըն եւ միթարեաց
զնա պայէս:

80. Ա. սիրու. Ա. սիրոյ: — 81. Ա. ծած-
կայգէտն. Ա. ու ծածկայգէտ է:
82. Ա. մարուր. Ա. սիրոյ: — 83. Ա. ծած-
կայգէտն. 84. Ա. սիրոյ: Ա. քաղցրարարտն:

87. Ա. շըթէ: — 89. Ա. լեզուէդ ի լուն:
90. Ա. րիսուի: — 91. Ա. լեզուէդ ի լուն:
— 93. Ա. սրբութեանդ իսկ վայէտ է: Ա. վայէտ:

95. Ա. ի քեզէ: — 97. Ա. զարեւաստա:
98. Ա. լունէ եւ փափաքիմ զալը իմ առ իս:
— 99. Ա. հենանա: — 100. Ա. յանկարծ: Ա. թը-
քին: — 101. լունէ եւ:

104. Ա. յերգ: Ա. անդ: — 105. Ա. յաւգ-
ւածն:

Պարզ եւ մաքուր յըստակ զերթ հայելի ես,
Որ զիմ գեղցիկն թիւն միշտ տնանեմ ես.
Եւ քան զամէն ակնւթիւն պատուական ես,
Արդէս մեջու խորիս քաղցր եւ անուշ ես:

110 Զքրեցէն կամարն ես գու երկնային,
Եւ լուսեղին կամարն հաստատել ի նմին,
Ժողով ամսուր թէթեւ, տուր անձրեւ անջին,
Եւ շինէ մարգարիտն ի մէջ աստաֆին:

Թանձս որպէս ըցաւլ ապիտակ ու կարմիր,
115 Եւ կատարել սիրով ի ներս մերձեցիր.
Եթէ ինեւք ու գաֆօր ունին նայ զիսցիր,
Որ զիմ ծածռէ խորհուրդն զամէն յայտնեցիր:

Գոհացա բրդպոլճ լմէ պատախամի նորս,
Կացիալ զրերմ ինը արդինեաց զնոյ են տահ:

120 Ակրով պատախանեց բըլցուու վարդին
Աւրհնամ ես անզաւար ըզծէթն միրին,
Ու լըցէր ի զպանկելու քոյ լուսով ի լին.
Եւ զարմանք է ցուցիր ամէն հաղածնին:

Պարզ ես գու վայելու կանաչ աերեւով
125 Եւ ի իմաստութեամբ ես որպէս ըցով.

Գու բարում իմասեցար քայլութեամբ սիրով
Եւ գոհասանութեամբ առ ին նամակով:

Տիրես ամենայն ծաղկանցն բոլոր,
Բազին ի գահցոյ որպէս թագաւոր,
130 Ասր զիս արժանի քեզ ծառայ զինուոր
Որ ես եմ գեղցիկ թերշուն թեւաւոր:

Իմարք թաշունք երկինցըն քեզ հասրաթ է,
Սիրով ինձ ասային թէ զվարըն գովէ,
Եթէ մէկ պահ լուսես, նայ քեզ գունահ է,
135 Որ հանապահ յառշւէք քան վահ ի վահ է:

Ցայտէ լցացն թափանց ի քոյն թերթէ,
Արգէս ըզնաւադայթն ի յարեւակին,
Եւ ընթըշըն քոյ շողիս ի սրբու թէ ծագէ,
Եւ կատարեալ սիրով ի քեզ հաստատէ:

140 Իմիշ ես մեծագին որպէս պալասան,
Եւ խորհուրդ արքային, ով վարդ պատուական,
Գու ես նոր առաւատաւ եւ գուշակ գարնոն,
Եւ իրնութիւն բերես ամենայն մարգիան:

107. Հ. յոր: — 110. Հ. Հըրեցէն կամար: — 111.
Հ. կամար: — 111. Հ. ժաղվու յամաս: — 112. Հ. շնիւ:

116. Հ. ինեւք ու խոփար ունիս նա: Ա. զեցիր:
— 117. Հ. որ իմ... խորհուրդ:

118—119. Հ. գոհացա ընդ պատախանիս նորս
բացեալ զերեան: — 120. Հ. պատախանեաց... ընդ
վարդին:

122. Հ. զպանկերդ: — 123. Հ. յուշեր: —
124. Հ. կանաչ: — 125. Հ. լուսի: — 127. Հ.
դպաստութիւն անձն: — 128. Հ. Տէ ես: —
129. Հ. բազին: — 130. Ա. պարզ զինոր: — 131. Հ.
որ ես գու...: — 133. Ա. զվարթն: — 184. Հ. նա:
— 135. Հ. ապշեզ: — 138. Հ. ես ի նշուլ: — 139.
Հ. շողիտ ի սրբու ի: — 140. Հ. իւզ ես: — 141.
Ա. վարթ պատախան:

Փարեմ եւ հանապայ, ըզվարդը սիրով,
145 Եւ զարպիչն երինից փառաւորելով,
Որ պահէ ըզվարդն անթառամ զանոնի,
Եւ զարդարէ զա կանաչ աերեւով:

Քց թագաւորին փառք անլուելի,
Որ ի մարգկանէ անուս ի յերկինա նըստի,
150 Ինքն յամենայն լեզու աւրհնեալ եղիցի,
Եւ ի հըրեցն զաւրցն միշտ երկրոպագի:

Ասէ զայս աշխարհը ինեւ գրնունցի,
Որ կու թափէ զմարդիկ քան զարեւե ծառի,
Դարձիր ի մեղաց ու գործէ բարի,
155 Որ չե կըրես ամաւթ ի կալ Ռւանայի:

3.

ՏԱՂ ՎԱՐԴԻՆ ԵԽ ԲԼԲՈՒԼԻՆ

ԷՍՏ ԱՆԱԽԵՆ ԵՐԳԱԳԻՒՆ Ի ԶԵԿԸՄԻՒՅ
ԵՊԻԽԱՑԱՊՈՍԻ:

Իոհ գարուն երբ քաղօրիկ հընչէ,
160 Այս հաւ բըլցուն եղանակէ,
Եկեալ յայցին զվարըն իբրագրէ,
'Ի ի մէջ բաղչին զնոյ որոնէ:

Ջաւրն անդագար ի շուռ կու գայ,
Շըրջի լերունքդ 'և յամէն սահրայ,
165 Շնին շապանկան 'և ուրախանայ,
Եւ սիրով հարցանէ նոցա:

ՎԱԼ հաւ զումբին եկեալ առ նայ,
Վան բըլցուն վարդըն իր գայ.
Գուայ կանչէ բայցին միրայ,
170 Մինչ որ զկանաշ փարգէն բանայ:

Ահայ դիշերն ինձ քուն չըգայ,
Ֆըլան կանչէմ վարդին վերայ,
Վահնէմ ձայնէս իմ՝ հեռանայ,
Աշաղակեմ երբ լուսանայ:

20 Քափուր վարդն որ զայն լըսեց,
Անյ ըզկանաւ փարգէն պատուեց,
Եւմա կարմիր վըրան փրաեց,
Ու զամն բըլցուն ի ներս կոչեց:

Քաղցրիկ հողին շարժէ ըզմերթ քոյ,
25 Զիս արբուսց յանուշ հոտոյ:

144. Հ. փարիմ: Ա. զվարթն: Հ. հանապան սիրով: — 146. Ա. զվարթն: — 147. Հ. կապակ սիրով: — 148. Հ. է անցանի: — 150. Ա. լիզէ: — 151. Հ. ես հըրեցն զորոց: — 152. Հ. գնանեցի: — 154. Հ. ես:

Բնագիտ անձնուած է գու հաւաք օրինաբ Ա-սե-նորդներ: Բն. 684, թու. 65—67: — Ձեւուրեն 4է եւ-ուրեն անձն: «Ուրախաւ առա զարդին եւ բարձրացն:» Համաստ երգացին ի Զաքարիայ եղիսկոպոսն:

6, 13, 24, 28, 52 վարթ:
14. վերա:

ԶԵՀԱՆԳԱՐԻՄ ի քոյ սիրոյ;
Թեր համբուրեմ ըլլովկան քոյ:

Ասէ վարդըն ի ըրլապուլն ուրախ,
Դու արեկ յիմ վերսնա անախ.
30 ինձ սիրով ծառայեան մէկ պահ,
Զիս կու քաղեն տանին անշահ:

Արթուռ կենամ ես վասրն քոյ
Երդեմ ձայնիւ զերգըն սիրոյ.
Մերձ լինիմ քեզ համբուրելոյ,
35 նայ գուրանայ ցաւըս մարմնոյ:

Բառեալ պիրով քոյ կու այրիմ,
Զիս զքեղ տանին քաղովի չունէ իմ,
Վաշեմ թշ'անկարծակի մեռանիմ,
Կարաւառով ի քէն բաժանիմ:

40 Ի բաց թողում րդքեզ զընամ,
Լոյրս քաղաքի զինչ հեռանամ,
Դաշնութեամբ կենաք ի շուռ գամ,
Ես ի գէմ քոյ նըստեալ ողբամ:

Ի միմ բաղչեցիս մի գընար,
45 Ալ քաղցրամայն մըրզիսահար,
Երբ կու զընաս զիս ի հետ տար,
Իմ կարմիր վըրանիս համար:

Աղուոր ու թար է գեղըն քոյ,
Երթամ գիտեմ բրազէն քոյ.
50 Ի տարին մէկ ամիսն քոյ,
Գամ ի ջանեմ ի բարեն քոյ:

Յորժամ որ վարդն զայն լըսեց,
Արախացաւ զըրլապուլն արէնեց.
Ընայ ի Տէր Աստուած յանձնեց,
55 Ուրով ի յիւրմէն բաժանեց:

Էլեալ բըլպում արտասուալի,
Վարդին ասաց կաց կենանի,
Մինչ որ բարես քոյ կանաչ,
Փութով դառնամ, ով սիրելի:

4.

ՏԱՂ ՎԱՐԴԻՆ Ը ԲԸԼԲՈՒԼԻՆ

Ի ԶԱՐԵՍՏԵՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ:

Այսուր գուռնայ արեւն ի խօյն,
Եւ մեզ բերէ պայծառ գարոն:

50. ծառայեայ: — 37. 40. քաղի: — 38. յան-
գարծակի:
45. քաղցրայմայն: — 46. գընայ: — 55. ի
յուրմէն: — 56. արտասուալի:

Բն-էր ունասուն ի Արդիւրուրէն թ. 681,
թւ. 57—59. Ձեռ-էրն (Ա.): հայուսուած է
թ. 663, թւ. 16—18. Ձեռ-էրն հեր (Բ.):
Խորդէն Ա. սու. բ. Զարարա եղիսկոսունուն,
Բ. Տաղ Զարարա եղիսկոսունի Լուսոյ ասացեալ
անուշ»:

5 Բուռնին ծաղկունքն գյնըզըյն,
Զմել արբուսցն յանուշ հասուն,

Քան եւ թոշունքըն պար առնուն,
Քայցը եղանակն հաւերուն:
Գիւզար ըրլապուլն հետ ծաղկնուն,
Շատըըն կէնէ ի վոյ վարդուն:

Ենաց ըրլապուլն ի նոցանէ,
Թէ ըլին վարդն ան կու զիսէ,
Զի սէր նորա զիս կու այրէ,
Ի աշ ի լալց ոչ գաղար:

15 Էլեալ ծաղկունքըն զընացին,
Սոյամ թուղոյ տարսն վարդին,
Ըլըրլապուլն սէրն երգեցին,
Զայնին քաղցրիկ ողրմանգին:

Թէ ըրլապուլն սէրն հետ ինձ է,
Թող սոյակի մի համբէրէ,
Փուր ելանելն իսկ պատհ չ է,
Ի իմ բաղչէն հաւասար փուշ է:

Իսկ ակն ունիմ նորա գալուս,
Օր գոյ ի յիմ բաղչէն ինուս,
Լըսէրդայն երբ ի լալց,
Քաղցրիկ երգէ զերգըն սիրու:

Խաղաղ չառնամ ի գիշերին,
Ի երթամ բերեմ բրչաւ զըմքին,
Ճափս հարիանեմ ի գէմ վարդին,
Ալըրտաքս յառժար եւ լալացին:

Կանալ բաղչէն քոյ վայելուչ,
Զիս մի նոցեր զու առաջ սուչ,
Հաւ զոմքն երեկ ի գորց,
Ելըր կու մերժես զիս յայլ հաւաց:

35 Զայն քոյ եղեւ ինձ լըսերի,
Ալ մի գընուր յիսէ հնուի,
Պամբար վառես ի գիշերի,
Ելեալ նըստիմ քոյ առօի:

Պուղըս նըստիմ յերերմանի,
Տուն է հասեր ի գիշերի:
Վարմինս առ քեզ յոյժ ձարակի,
Վասըն տեղյեան քոյ ցանկալի:

40 5. B. բուռնին ծաղկունք: A. ...ըստուն:
6. Ակամ տուզ տանին վարդուն:
9. B. գիշերէ պիւզիւլ: — 10. B. կանէ:
11. B. պիւզիւլ: — 12. B. թէ ըլին: A.
վարժն:

16. B. սէրամ տուզա: — 17. B. ըղցիւզիւլ:
19. B. պիւզիւլ: — 22. B. պաղէն: — 23.

B. գալու: — 24. B. պաղէն:
25. B. լուկ զայն երը ի լուս:
27. B. գիշերի: — 30. B. ըրլապուլ:
31. B. կանալ պաղէն: — 33. B. եկառ: —
37. A. գանեայ: — 38. B. քո: —
39. B. ճուզբ: — 42. B. քո:

Յառաւաւատունն, երբ կու բացաւի,
գուննն է պայծառ եւ գովելի;
45 Կոր ձայն ածեմ քեզ սիրելի,
Սիրս իմ սիրով քոյ ոչ յադի:

Չուռ արեկ ի բաղէս կանաչ,
Յիս մերձեցր դու անամաշ,
Ուշիմ խոհեմ իմաստուն քաջ,
Առ իս մաստեց, նըստիր ի յաջ:

Գրքինազ գանով ես միշտ ի վառ,
Դու ահաւոր ես ու անճառ.
Պատիկելքն քոյ լուսանիկար,
Գըլուխ ծաղկանցն ես հաւասար:

55 Ջուապ կու տայ ինքն յամէն դամ,
Յառաւաւատուն զինուոց բանամ,
Բահան սիրով ննդ քեզ կու գամ,
Ի այլ ի քեզն ոչ հեռանամ:

60 Սարսեմ եւ ես ի քեզ զողամ,
Երբ որ շարժին նայ հախամ,
Վերայ վարդիտ ուրիսինամ,
Առուում ի դրախտըն վերանամ:

65 Տուր ըդձայն քոյ ի զիշերիս,
Որ ծըրարեմ քեզ ի յորդիս.
Բախացիր ի մեջ բաղեշիս,
Եւ որբութեամբ համբուրէ զիս:

70 Յուս բրդոււին փարաւեցա,
Յօրամ զարդու զարդուն տեսաւ.
Խիսմանի սիրով ծիծաղեցաւ,
Այլ արթուննթեան հոգ չէ տարաւ:

75 Փութով ի սէր քոյ ի ակի,
Զվարդն իմ պայծառ գոնով տեսի.
Քոյ արարդն աւրհնարսի,
Ենրիկէ յերկինս անլուելի:

80 Զաքարիս յիմար դերի,
Սէրըն փոշ ե բառն ու լեզի.
Դու տաս արա թադրիր քեզի,
Որ անդ զընիս խեղճ ու լազի:

43. B. յառաւաւատուն: A. բացի: — 44. B. դինդ: — 46. B. պաստու: քոյ: — 47. B. չուրը արեկ ի պայտին կանաչ: — 49. B. և իմաստուն: — 50. B. նըստիր: A. ի յաջ:

52. B. ու պայծառ: — 53. B. քոյ: A. լուսանկար:

55. B. կու տա... ժամ: — 56. B. զկանան փերան յետ կու բանամ: — 57. B. հետ: — 60. B. նա: — 63. B. քոյ: — 65. B. պահես: — 66. B. համբուրես:

67. B. պեղպալին: — 68. B. երու: A. պարթեւ:

72. A. զաքարի: B. գոնով պայծառ տեսի: —

73. B. պարաւզն:

15. AB. Զաքարիս: — 67. A. արայ: B. պակարի:

5.

ՏԱՐ Ը ՍԱ ԱՆ ՈՒ ԱՆ Ե Բ Գ Ո Ղ Ի Ն

Ի ՁԱՔԸՐԻՌ Ե ՎԻ ՍԿՈՊՈՅՈՅԵ ՔԱՎԸՐԵՄԵՐԱՌԻ
ԹԻ Ի Ն ՈՒ ՄԵ ՄՆ ՎԵՐԴԻ ԱԳԵՏԵՐ

5 Զաւըրը անմարմնոց հիանալով,
Ընդ բարի վլորս քո նրգնելով,
Ես պարակից քեզ լինելով,
Եղանակէն զերգս ցնծալով:

10 Արբայական եղեր ծառայ
Ամիթ վարուք իր զԵղեա,
Զառանացեամ ի սէր քոյ վառեա
Եւ զհորու ցաւս ապաքինելլ:

15 Ֆարոզաւզ բանին եղեր,
Ըղմղրեալ հաւասոս դարձուցեր,
Ըղգլորեամբ կանգնեցեր,
Եւ զզլիրաւորս բըժըշկեցեր:

20 Արբայութեան ես ժառանգորդ
Մուծեա ըզմեզ եւ լըր կըցորդ,
Դու աղեւը գետարէն եւ յորդ,
Արբուցանող տէր հոդեւորդ:

25 Ի ամեալ սիրով սիրս իմ ցընծայ,
Հեռաստանէ առ քեզ հայտեայ,
Եւ ողջնեալ քեզ համբոյը տայ,
Միրով ի սէր քո կապեցլ:

30 Ի նըւաստէ բանըս շաղիապ,
Ընդ քեզ սիրով եղէ ի կապ,
Տիւ եւ գիշեր եմ ես ի տապ,
Միրստ յաւժաբ տեսէեանդ անխաղ:

35 Ահայ արեւ մեզ ծագեալ է,
Զաւըն Աստուծոյ ի մեզ վասէ,
Զաւաւա մըտաց իմ թաւթափէ,
Մէշ գիշերի, յառաւաւի:

40 Հետեմսկան դրախտին աընկյատ,
Անապական ծաղիկ ծառայտ,
Պայծառ գոնով վլթթեալ ի յաստ,
Հոս քոյ բուրէ անուշահօն:

45 Նըւաղեալ սիրս իմ յոյժ տոշորի,
Խանդաղակաթ առ քեզ լինի,
Միրով կապեալ ընդ քեզ կապի,
Ի այլ ի քեզն ոչ բաժանի:

50 Բնարեալդ ի յանձառ էին
Ըզքեզ եսուրէ ի դարիս վերջին,

Բնութէ ունաւու և թ. 684, Թ. 60—61F 4
Գու Ճայու Օքնան Մուժեաւունիւ:
Խուր-Շեն եւ յօթեալին. “Այլ տաղ ըստ ան-
ան... ի Զաքարիս...”
9. Եղիս: — 10. Ա. առեայ: — 17. մուծեայ: —
22. աս: — 35. անուշահօն:

Ինըն հարեւր հայ թուականին,
Ո՛թուուն եւ եւթն այլ ընդ նրմին:

45 Ի իւսամարի միոք իմ ի քեզ պարէ,
Մորական եմ ի տանէ,
Զաքարիայէ սոյ գրբեալ է,
Ի թափառնի ոմի աղքատէ:

Անկետլո յերկիր կողկողագին,
Սրբուաց յառաքար եւ լուագին:
50 Տաճոր լուսոյ մայր Բանին,
Լեր մեղ բարեխաւա կրօնին:

Եին անեղին տաճար,
Մընար զարեգակին անճառ.
Վասուած ածնին Տիրամայր
55 Բարեխաւաւ անդադար:

6.

Ի ԳԾԱՂԻ ԶԱՔԱՐԻԱՅՑԻ

Ի մշղամած մատանց ընկալ,
Տէր բարունիր իմ ամենացեալ,
Հայուուածքը բ եղեւ լրցեալ,
6 Մեղապարտէս սա գրեագեալ:
Անկոլ երանդ գունով ծաղկեալ,
Ճշշշրտագեղ զանազնեալ,
Զայս Աղէկանդըր հրաշափաս,
Մի հանապատ ի ձեռնու տալ:
10 Միրոլ պահես զա ինամարը,
Ի վայերւմ անձնիր միալ,
Որ շաղտուան զանդին գաւհար,
Ասուուածուուր սիրու համար:
Քանդի մեղաք եմ ապեղեալ,
15 Ի ես ք յարաւթքն եմ յուացեալ,
Քընչել զանցան իմ տեառնաբար,
Որ է անթիւ եւ անհամար:
Եթէ աւգախ բան ի սամէ,
Եւ զիմորս քս համեցուցէ,
20 Նա զմեղաւոր ծառայս միշէ:
Եւ թոյութիւն մեղաց հայցէ:
Նա որ ծընաւ մարդ ի կոսէ,
Լուաց ըզմես ի սկրզբաէ,
Նա ըզյանցան քո ու միշէ,
25 Եւ ընդ սրբոցն ըլքեզ զատէ:
Տէր Ասուուածուուր իմ շնորհալէ
Զքեզ աղաշէմ յցյդ փարելի,
Որ վայելոց ես այս տառի,
Եթշեա եւ զնու ի բարի:
30 Զաքարիայ զընդպրողի,
Եւ անվարժող նրկարողի,
Մի մեղագրէք գաոք արհեստի,
Զի կոր մեր այս էր որ ցուցի:
Եւ իմ վարպետըն սրիստի,

42. Թըվականին: — 43. Զ. Եւ Լ. Հայոյ թ. 22: Ի հայուուուունի էր 1538 թ.-ին: — 54. Տիրամայր: — 55. բարեխաւաւա:

Բանդէւ սուսուն է Կը-հուրդն գ գ-ի Օրենք:
Թ. 3, Թու. 182:—183:

35 Եւ Տէր Յովեափին Աղթամարցի,
Ի յոյոմ ամի վերափոխի,
Ի ինձ սուգ եղեւ անրուեելի:
Գուք ասացէք սրաով ի լի,
Ինձ եւ նորա Տէր ողորին:
40 Որ քաղցրուուց էր եւ բարի,
Եւ անձանձիր յարհեստ բանի:

7.

ՏԱՊ ՎԱՐԱԳԱՅԱՅՑ ԽԱՉԻՆ
Ի ԶԵԿՈՒՐԻԱՑ ՎԱՐԵԳԻ ԵՑԻՈՑ ԱՍՑԵՑՈՒ.

ԶԱՎԱՐԱԳ ասեմ ըղաղմալն
Ըզհեշտակաց փափակեին
5 Ուր խաջափայտն էր Քրիստոսին
Զոր էր բերեալ կոյս Հոռիփիմին:

ԶԱՎԱՐԱԳ ասեմ զերգուպլին
Զերկուտասան լուսոյ տեղին
Զարաւրէն իջեալ Տէրն ի սրմին
10 Զոր ակներեւ աշխարհս տեսին:

ՎԱՐԱԳ նըման երնից դամին
Եւ աթռույ Տեառն Եխուսին
Այսար իջեալ փառաւք ի նմին
Խաչեալն Աստուած Տէր կենդանին:

15 ՎԱՐԱԳ նըման էր վակասին
Զոր ըզգենիր Ահարվն հին
Երկուտասան ակունք ի նմին
Բայց այս պայծառ էր քան զնոսին:

20 ԶԱՎԱՐԱԳ դովեմ ըղաղմակալին,
Համաներման էջմիանին,
Աթռու մերը Լուսաւորչին,
Պարթեւազին սուրբ Գրիգորին:

25 ՎԱՐԱԳ նըման է տապանին,
Զոր եւ կազմեաց հոյր մեր նախոնին.
Մարդ եւ գաղանք անձէն ապրին:
Աստ կրանեաւորը բաղաւ բնակին:

Բանդէւ սուսուն է Մարտիրոսուն թ. 663,
Թու. 19:—2: Զեւուրն (Ա): Հաւուուրն է
թ. 577, Թու. 120:—121: Զեւուրն (Բ): Էւ Աւուրն Ա-սուրուուրն թրէն 4: Հաւուուրն (1659,
թ. 128:—13:) օբիւրն (Օ): Գոր:

Խուուէն Ա. սուր Սաղ Վարագա... Վարա-
գեցոյ սաացեալն: Բ. Դուրուուր Սաղ ի մերայ Վա-
րագ խանին:

3. Բ. Վարագ... ըղաղմալն: Ս. վարագն: —
4. Բ. Վարագին: — 5. Բ. է. 7. Բ. Վարագ: Օ.
Վարագ... ըղաղմալն: — 9. Բ. զորք... ի նրմին:
Ս. զորքն: — 10. Ս. աշխարհ: — 11. Բ. Վարա-
(այսուուր էւ այսուուր) — 13. Ս. վարչին: — 16. Աշա-
րհ: Ա. Ա. Աշխարհին: — 17. Բ. կրիստոսին: — 19. Օ.
Վարագ:

22. Ս. պարթեւական: — 25. Ս. մարգ մա-
սուսի:

Վարդագ նըման լեռառն Սինային,
Ասուածափառաւ մարդարէին,
Թարաւոր Հերման ի առ նըմանին
Այս գերագոյն է քան զոռին:

Քարիք տեղւոյս են պատուական
Որք ի լուսոյն շափիղացան.
Ծաղկաւքըն բիւր հազոր բուսան,
Ցառողնութիւն վիրաց մարդկան:

Անդէն թաւզիկ ճրդնաւորին
Ընդ Յովելայ աշոկեարին
Տան աւը անսուալ կեցեալ նոցին,
Խաչն յայտնեցաւ վառաւք տեսին:

Յոր Տէր Յիսուս իջեալ ի նմայ
Ի լեռաւն սուրբ ի Գալիլեայ,
Խրնիսքեր լեռաւն սուսմանայ
Խաչեալն Աստուած յայտնի ի սմայ:

Ի հրեշտակաց բարձեալ բերի,
Անդ ար Թաւզիկ կայր ազաւթի,
Խաչն ի լուսոյն տիգ յաւրինի,
Երկրպագեմբ պյուրմ հրաշի:

Երկուասան սիւն լոյս իջան,
Հոսքն բուրէր անմահութեան,
Արդել ըզլոյս արդականն,
Եւ կանգնեցաւ մինչեւ ցինն ժամ:

Զեթ աղաւեմ սուրբդ նրշան,
Քրիստոնէլց լեր պահապան,
Եւ անդադար բարեխասեան
Յորժամ գայ Տէրն ի գատաստան:

ԶՄիածինըն կուսածին
Աղաւեցէք վասն իմ անձին,
Քաւիչ լինել իւր ծառային
Անմահ արքայն Տէրն երինային:

Բամից ստեղծաւուն ամենային
Սրժան առնե իւր հանգըստին
Յուսացեցոց որ ի նա զիմին
Ի յաւըն ահեղ հրազդակին:

27. B. էր: — 29. B. թափօ... նովաւ պար-
ձին: A. ի այլ ցօնմանին: C. անցու: — BC. աե-
զոյս: — 32. AB. դր ի լուսոյն շաղափեցաւ: — 35. A.
Թաղիկ. B. Թողիկ. C. թաւթիկ: — 37. C. աւուր:
AB. անզալդ: C. կեցին: — 38. C. լայտնան: —
39. AB. զոր: — 40. B. լուն: ի: — 42. A. ոզմայ:
B. ի նըմայ: — 44. C. թաւթիկ: — 45. A. ի լուսոյն:
— 46. AB. հրազդի: — 48. C. բաւէ: — 49. C. զըման
արդական: — 53. AB. լուն: եւ: B. ի յուն: ...
առ պի: — 53-54. B. եւին բաւէ ունդինչ է: —
59. A. ամենային. C. ամենի: — 61. C. յաւացեց:
— 62. B. յօր. C. ի յուսուրին:

8.

Տ Ա Պ. Ո Պ. Ա Ր Մ Ո Ւ Կ

Զառածեալ մեղք եղիելի,
Թշւաւացեալ մարմուլ եմ գերի,

5 Մի լիիր ակոյս եւ թերի,
Միրս իմ, ընդէր արբառում ես,
Ուրախ լեր, ընդէր արբառում ես:

Ասուածածին սուրբ կյա է,
Մեղաւորաց գարձ եւ յոյս է,

10 Ազագայիցն եւ այժմայս է.
Միրս իմ, ընդէր արբառում ես,
Ուրախ լեր, ընդէր արբառում ես:

Զարակերեաց միրտ եւ խրնդա,
Ուրախ լեր անձն իմ եւ ցրնձա,

15 Զուարձացիր գնմ եւ թերկեաւ.
Միրս իմ, ընդէր արբառում ես,
Ուրախ լեր, ընդէր արբառում ես:

Աշխարհն ամենայն ունային է,
Թափուր եւ դատարկ միոյն է,

20 Զարութիւն ի քենէ հանէ.
Միրս իմ, վասն էր արբառում ես,
Ուրախ լեր, ընդէր արբառում ես:

Բազ եւ նուազ արարած
Որ կողոպտէ զնորդն ի կնաց,
Պարտիս ապահնին յԱստուած

25 Միրս իմ, վասն էր արբառում ես,
Ուրախ լեր, ընդէր արբառում ես:

Ի քեզ յուսանամ Տիրածին,
Մարիամ սուրբ Աստուածածին,
Երկրպագեմ քո Միածնին.

30 Միրս իմ, վասն էր արբառում ես,
Ուրախ լեր, ընդէր արբառում ես:

Առ յինէն ի քեզ զայս գըրուատ,
Մի լիիր ըրնաւ յուսահատ,

35 Զարարիս արդէ զըմս գըրուատ.
Միրս իմ, վասն էր արբառում ես,
Ուրախ լեր, ընդէր արբառում ես:

Բարձր ու ունակ է թ. 160, թ. 1. 189-։ հա-
րութիւն ու թ. 436, իլլ. թ. լ. 42թ (= B) 21-որդին
և S. Վ. Պալ-Ա (Բիւրլակ, 1897, էջ 738-739)
հարութիւն (C) հիմ:

Խորութիւն ու ունակ է թ. 1. 8. Տազ անուշ: 2. B. զըմացեալ:

3. B. զըմացեալ: — 2. B. թշւաւական: վէտ
եմ: — 5. 10-15, 20 BC. սիրտ իմ վան լինէր: —

7. B. գել: 8. իւր լինէր ունակ: — 9. B. ապահնին:
12. B. գել: 13. B. իւր լինէր: B. ցըմնայ: — 14. B. բերկեաց:

17. B. իւր լի ունակ: Աշխարհ: — 18. B. թա-
փօր: — 19. B. ի գել:

22-26. C. լուն ու ունակ: — 24. B. Աստուած:
29. B. երկիր պատահեմ Միածնին: C. Միածնին:
32. B. յինէն զայս իրատ: — 34. B. Զարա-

րեց իրատ:

9.

ՏԱՊ. Ի ՍՈՒՐԲ ԿՈՅԸ ՄԱՐԻԱՄ

Ի ԶԵՔԾՐԻ ԱՅԵ

- Ամենօրհնեալ ուրբուհի,
գուստոր Դաքթի արքայի,
Զքեղ խօսեցն հարս երկնի,
Մայր եւ ծընօղ Ծիռուի:
- Քարքառեցան քաղցրածայն,
Մարդարէքն ամենիքեան,
Ի պըտոյ արդարութեան
Բուսանի ծառ անշըման:
- Գեղին ծածկոյթ ուրբութեան,
Ի կալըն գեղեցնեան,
Տօսոյն գու ընդունարան,
Ցերկնից որ ի քեզ ի՞ման:
- Դաք երկնից զարհութեան,
Ի ձայնէ Գարրիկեան,
Ծորժամ գոչեաց քաղցրածայն,
Թէ Ուրախ լեր Մարիամ:
- Երկնիք՝ երկիր ցընծացան,
Արարածը նորոգեցան.
Խայտան մեռեալքն ի տապան,
Զ՛ ի մահացն ազատեցան:
- Զքեղ նախ Ադամ գուշակեաց,
Ծորժամ կընջն կիւնանոն ասաց,
Թէ յեւսի գըստերաց
Կոյս ծընանի լցո ազդաց:
- Էն եմ ասա Առվիսի,
Աստուած բոլոր համայնի,
Զինչ մանանայն սափորի
Խօսւմն յարգանքըն կուսի:
- Ընդ մեղ հաշտեա, Սըրբուհի,
Կըթա ի մեղ, Տիրուհի:
- Բաներ ունանեա և Գ. Մուրանու հայուսունա-
նիան (Ա) Ճառագի Գլ (Գ. 1861/62, էլ. 62—63),
Հաւուսունեա և Մուրանու թու. 577, թու. 38—
39—Տարութի հոր (Բ), ու Առաջ գոյն ուն բուլ:
Խորոշի Առաջ Զաքարիոսի սրումն երգ ի
Ս. կ. Մ. և. “Տաղ ուրբ Աստուածաբնին”
12. Ե. գալն: Ա. գերկնեան: — 14. Ե. գեղան:
19. Ե. առաջ և. — Ե. պահնացան: — 21. Ե.
ինքան: — 22. Ե. մահու:
23. Ա. վեպեաց: — 24. Ե. կրնի:
27. Ա. ին: — Ե. Մովսէսի: — 29. Ա. զի: —
30. Ա. իշեամ: — Ե. յագատան:
31—42. Ե. առաջ գոյն ուն:
- Էնդ նախաօն Առաջան,
Խօսեցան կնն այն Եւայ,
- Փրոկեա բզմեց, թագուհի
Աստուածածին պահնալի:
35. Թագուարին գու խորան,
Երկաւորին բաւկարան,
Հոգւշին պըրոյ օթարան,
Աստուածածին քաւարան:
36. Պողովեալքն ի քեն հայցեմք,
Արտասելով աղերեմք,
Մայր Աստուծոյ դաւանեմք,
Եռանով քեզ երկրպագեմք:
37. Ի քեզ յուսամք մեք հոգւով,
Հոյցիմք յոյժ աղերեմք,
Կըթա ի մեղ գու սիրով
Ի յերկինս հրաւիբըլով:
38. Լուսատեիլ Մայր եւ Կոյս,
Խաւարելցըն գու յոյս:
Մեղաւրաց զարդ եւ լոյս:
40. Օրհնեալ պըտուղ քո եւ րոյս:
41. Խանդաղատիմք բերկրալի,
Օրհնեմք զծնանդ քո յերկիր.
Մընար գու գուստ Եւայի,
Եղեր երկնից թագուհի:
42. Եղնունդք Շգամեան տոհմի,
Խայտան տան ծափ քզամի,
Պարեն ի մեջ Սիրոնի
Ի ծոց քո յառագաստի:
43. Կանաչ յարմատյ բուսեալ,
Ջոր եւ Մովսիսի տեսեալ
Զմիրենին անկեզ վասեալ
Զընունդ քո նշանակեալ:
44. Հորին Աստուած ի քեզ ինեալ,
Եւ գու անկեզ մընացեալ:
45. Պազցու արեալ եւ կերպար
Թէ Աստուած լինիմ եւ միջայ:
46. Երեւետ եւ ինձ պատշաճ է,
Աստուած լինիլ յայլ առան,
Եւ քեզ լինիլ հար չէ,
Զի վասն ք գենալ է:
47. Ժամանակ դայ անցանի,
Վեց գարը գայ կատարի.
Կոյս մի զըստուն Եւայի.
ԶԱստուած մարմնով ծընանի:
48. Ա. ի քեն: — 46. Ա. հարմարանիք: —
49. Ա. գարդ օրհնեալ: — 52. Ե. քոյ: — 55. Ե.
թագուհի:
50. Ա. ծունդ: Ե. ծննունգք Ադամայ: —
56. Ե. ծափի ծափի: — 58. Ե. քոյ առաքաստի: —
59. Ե. յարմատյն: — 60. Մօսէսի:

ի ծոցոյդ մեղ լոյն ծագեալ,
Զաշխարհը՝ լուսութեալ:

Հայն որ յերինից վեկոյեաց:
ի Յօրդանան քարոզեաց,
Զգու միածին դաւանեաց
որա է որդի իմ Աստուած:

Ամբարաբայլ չահրդ վառ
Աթոռ հրեղէն բարձր կառ,
Աստուածածինց պայծառ,
Մեղ լուսեցն քայդ բարբառ:

Եմեն ի վերինք խրան
Աստուածութեան անեսարան,
Լուսափոյլ քայդ տեսութեան
Ըզմեղ արացես արժան:

Արգարէիցը հանգէս
Գուշակ զանազանապէս,
Եւ խօսեցան մասպէս
Ըզմբնունդ քո յայտնապէս:

Յառաջըն անդ ի դրսիսին
Աւը խարեցաւ մեր նախին,
Տէրըն խոսացաւ նոյին
Թէ Աստուածանման լինին:

Նոր նորոգեցան կըրին
Հնացեանի ի հող տապանին,
Ենի ի ծընդեան քո յայրին,
Ետես ըղիոյն եւ կըրին:

Շաբք ասաեղաց շրջանակ
Պար առ եալ քո բարբարի,
Քո ասաղ նոց հեղինակ
Բարձր ի վերին պարունակ:

Ո՛չ ոք չէկոյ նըմանակ
Քոյդ ծընդեռան օրինին,
Բոյց Որդին քո մայնակ
Նըք իւր միջ օրինին:

Զըկարէ միաբ հողեցն
Սահեցուածի համօրէն
Ի սուրբ ծանդեալը խորհուրդ
Հասանել թարգ մանօրէն:

Պարտեաւ Եւայն ի յօձէն
Պարտակեցաւ ի թըլին,
Անկաւ ի բարձր դրսիսէն,
Դուռ դարձուցեր նոր անդրէն:

Ճուրըդ բըլինեալ յեղեմայ,
Զորս վըտուիրդ յորդ հատոյ,
Զորս կողմ երկիրին ընթանայ,
Զորս տարերքս տրախանայ:

Բամ Յորդանանըն գոյց
Լիբանանէ եւըտըտոյ,
Ծոցոյդ ծագեալ Մեսիայ,
Բուսեալ յեղըն Յորդանոյ:

Ասրսեալ դողամ եւ սովկամ,
Ցոժ զարմացեալ հիսամ,
Ըզնա որ բատեզ ըզԱգամ,
Ժամիդ ծընար, Մարիամ:

Վայելագեղ անթ առամ
Մըշտապոյծառ յամերամ,
Բարեօք հարուս եւ փարթամ,
Դուսոր Անեայի, Մարիամ:

Տնւն ես մեծին Աստուծոյ,
Տաճար կազմեալ ի լուսոյ,
Տորժամ ելինեմ ի մամնոյ,
Ըզմեղ առցես տունրդ քո:

Բոտեալ դաւանողս քո
Բամից վենոց դասեցի,
Լուսէ բգնոյն բարբառոյ,
Անկայք օրհնեալք հօր իմոյ:

Ցաւալից մեղքը լցայ
Հոգւովը ես Զաքարիա.
Առ ոս անկեալ քո եւ լոյ.
Թողութեան արժան արաւ:

Իիւծեալ ժողով որ աստ կայ
Ի քեզ դիմեալ ընթանայ,
Մայր Աստուծոյ հաւատայ
Այս Մարիամ գերակայ:

Փառըս տազուք հըլորին,
Քոյց մնարատ դառին
Անձնու եւ սուրբ միածնին
Թագաւորին անմահին:

Ցառակերպեան աթոռին
Բազմեալն ի բարձր դահին,
Անմեղ անարատ դառին
Տաշն եւ կինամն իըլիին:

67. Ա. թարօր, Յօրդանան, գուշաց: — 70. Բ:
իմ որդին
70. հս կը դադրի Եին մէլ:

10.

ՏԱՂՎԱԾՆ ՊԱՐԻՊՈԽԹԵԼՆ

ի քեն Տէր հայցեմ, Հայ գթական,
Պարտեւեա ինձ իմաստ տեսական.
Երդեւ բան վասն զարիպոթեան,
Ու լինի ի յերկիր հեռաստան:

Պարիպն թէ լինի մեծատուն,
Խելաքն եւ մըտաքն իմաստուն,
Կա յիմար թուի յազ ամենուն,
Եւ կենայ նու արքում զօրն ի բուն:

¹⁰ Այլ թէ զզարիպն ասեմ՝ ողբալի,
Անձնաւ՝ աւտար տեղ հանդիպի,
Միա ածէ զիւր եղարյուն սիրելի,
Աիրան ողբայ եւ ամերին արտասուր:

Բամեալ խիստ խեղզ՝ ուղրում նա կենայ,
¹⁵ Զօրն ի բուն սիրոն չուրախանայ,
Թէ լինի որ յանկարծ քաղցենայ,
Երես ի քարշ երթ այ մուրանայ:

Իսկ թէ լինի փակած գրունքն ամեն,
Աիրան ողբայ նա եւ գառնայ ի գըռնէն,
²⁰ Եւ կենայ տրուում զարն ամեն,
Արտասուրըն թափի յերեսէն:

Պարտաւոր կարծէ զինքն ամենի,
Եւ մեծի եւ փոքրի հնազանդի.

Բնակի, առաջակա և լուսաւուական: Թ. 405,
Թ. 109-12-21ութիւն (Ա). Եւրուսուական: Եւ կերւ-
Հայութիւն: Ս. Եւրուսու-ն-ի-ւ Եւլուցույուն: Թէ- ԽԳ.
- Թ. 47-48-21ութիւն (Բ) և Արագուանակ:
Հրաբուութեան (ՈՒիրտէ նազաւ եւ իւր տաղերը,
Էջ 46-46) կու (Ը):

Խորութիւն Ա առակ. «Տաղ զեղեցիկ ստանաւոր
վասն զարիպոթեան»: Ա. ասու վասն զարիպի:»

2. Եացեմք: — 3. Ս. զարգեւէ Ե. պար-
գեւայ: Ս. սիրական: — 4. Ա. զանի: — 5. Ս. լոււի:
6. Ա. թէ յիսյ: Ա. եւ խելաք եւ.... — 8. Ա.Բ.
նայ: Ա. թըսի: Ե. թիւ: — 9. Ա. նազ զօրն բուն:

11. Ա.Ը. լոււի ։: Ս. յատար: — 12. Ա. ի մտ:
Ե. եղարյու. Ս. եղարյու: — 13. Ա. պատավի:

14-17. Ե. զունի: — 14. Ա. նայ: — 17. Ա. եւ
մուրանայ:

18. Ա. դրունիք: — 20. Ս. լոււի նա: — 21. Ս.
երեսէն: — 22. Ե. մէնի:

23. Ե. փոքր: Ս. փոքր:

Հայորիսմար եւ զանդէտըն շահի,
²⁵ Միթէ իւր բազում մեղքըն քաւի:

Զինչ զարիպ կայ յերկիր հեռաւոր,
Ամենուն ինելքն ու միոքն է մնոր.
Թէ լինի խիստ փարթամ փառաւոր,
Դունէ դուռըն որ շըրջի գուուի ի կոր:

³⁰ Աւազ զզարիպն ասեմ եղկելի,
Որ ի յաւատոր երկիր հանդիպի,
Ամէնքն քան բղդրախտ ծաղկալի,
Կա կըրտած քան բղմիւղ մի ծառի:

Քան ըզնուկն ի ջրէն նա հանած,

³⁵ Որպէս հաւ յերամէն բաժանած,
Որպէս ձաւ ի մաւրէն մնորած,
Զի եղարց սիրելեաց է զատած:

Այլ թէ շաբար ուսէն նա յեղի,
Թէ վարդով զուրուցնան նա փուշ թուի,

⁴⁰ Եւ կենայ զարն ի մէջ զուուի,
Եւ զդիւր կեանքըն դիմար համարի:

Բամից դարբ հրեշտական ամենայն
Պարիպին լինիցին պահապան,

Որ ի յաւատոր աշխարհ հեռաստան,

⁴⁵ Մինչ ի յիւր տեղն հասնի յօթեւան:

Կրգողի այս տաղն զարիպի,
Մեղաւոր եւ անմիտ Զաքարի,
Մեր ամենք եւիք զարիպ աստենի,
Զի այս կեանքն է մեղ տան հայրենի:

24. BC. ըզորիսմար: — 26. B. երկիր հեռաւոր,
27. A. ամենէն:

27. B. աւտար ի յերկիր Ս. յատար երկիր:

29. BC. լունի որ: BC. զըւուի ի կոր:

32. B. ամենէրեան բան.... C. ամենին են քան....

33. B. նայ: — 34. C. ի յօն: — 35. A. որպէս հասնէր ամէն բաժանած: C. երանէ: — 36. A. ձագն: C. ի մուէ:

38. B. նայ: — 39. BC. զըրուցն փուշ.... B. թիւ:

41. A. զթիւր կեանք: B. զքժար:

42. C. դասին հընչակացն: — 43. A. լիցին:

44. C. որ յաւատոր ի յաշխարհ.... B. որ աւ-
տար ի յաշխարհ:

46. C. մինչ յիւր: A. յաւթեվան: B. մինչ ի
յիւր հասանի յօթեւան:

46. B. երգաւոր: BC. տաղիս: — 48. A. ամենքս:

48. A. այս տեսի: C. յատանի: